

Sinterklaas 2.0

Na flinke aarzeling besloot ik toch een bijdrage te leveren aan het voortwoekerende debat over het voortbestaan van Zwarte Piet. Nu de kwestie inmiddels tot de hoogste bestuursrechter is uitgeprocedeerd ontkom ik er niet aan een antwoord te geven op de vraag die mij bijna dagelijks wordt gesteld : "wat vindt jij er nou eigenlijk van, Michaël ?" Veelal heb ik een antwoord vermeden, maar nadat zelfs mijn elfjarige nichtje informeerde naar mijn kijk op de zaak vond ik dat ik "kleur" moest bekennen. Ik verwacht bovendien geen der betrokken partijen meer bij mij op kantoor, anders dan wegens het afgeven van wat pakjes.

Het uitgangspunt van de anti-Zwarte Piet lobby is dat het gaat om een "Moorse" knecht, die zich dient te schikken naar de wensen van zijn blanke patriarchale meester. Het duo wekt daarmee ergernis op bij nogal wat mensen, omdat zij zich ongewenst geconfronteerd zien met een machtsverhouding die weliswaar nergens in Nederland meer voorkomt, maar wel een pijnlijk onderdeel van onze geschiedenis benadrukt.

Historisch onderzoek heeft echter niet kunnen aantonen dat Zwarte Piet daadwerkelijk een dergelijke Moorse afkomst zou hebben. Zijn personage werd pas laat in onze geschiedenis in het Sinterklaasfeest geïntroduceerd, namelijk medio 19^e eeuw. Wel werd hij dadelijk als "knecht" betiteld en in samenhang met zijn zwarte voorkomen wekte dit al spoedig de associatie op dat het zou gaan om een negroïde man. De oorsprong van de zwartheid lag echter in de door - ongetwijfeld oprecht bezorgde - ouders verzonnen mythe dat Piet zich door de schoorsteen diende te laten zakken om zo ongemerkt kadootjes in de schoenen van hun kinderen achter te kunnen laten. Dat de eerbiedwaardige Sint dit in hoogst eigen persoon zou doen werd kennelijk steeds moeilijker aan het grut te verkopen geacht. Hoe herkenbaar.

Wat mij betreft zouden het niet zozeer de antiracisten dienen te zijn die zich boos mogen maken over het nationale kinderfeest, maar de vakbonden. De archaische arbeidsverhouding tussen Sint en Piet wijst immers op een aanmerkelijke overtreding van diverse Arboregels. De rollen zouden - om de beeldvorming te nuanceren - dadelijk dienen te worden omgekeerd. Zwarte Piet dus (eventueel afgeschminkt) hoog te paard in een rode mantel, omringd door oude mennekes met zwartgeblakerde kabouterbaarden, die pepernoten strooien.

Overigens is het ook het gebruik van een paard een aspect van het Sinterklaasfeest dat menig jurist de ogen zal doen fronsen. Het beest wordt sinds het verbod op het houden van circusdieren oogluikend gedoogd, want wordt gedwongen tot allerlei onverantwoorde capriolen. Een bereden paard dat van dak tot dak dient te gaan in het holst van de nacht, betekent immers vragen om ongelukken. De dierenbescherming zou hierin een reden kunnen vinden dit op de politieke agenda te plaatsen, en niet zonder kans op succes.

De figuur van Sinterklaas himself zou zich voorts in de belangstelling mogen verheugen van de leden van de vijftig plus partij, nu de man in toenemende mate wordt geportretteerd als een onnozele hals die nauwelijks meer aangesloten is op de moderne

tijd. De beeldvorming van senioren wordt daarmee ernstig geweld aangeaan en het vervangen van het Grote Boek door een I-Pad lijkt onvermijdelijk, teneinde te voorkomen dat kinderen een negatief stereotype beeld van ouderen voorgeschoteld krijgen.

Nadat Sinterklaas zijn noodzakelijke makeover heeft gekregen, is vermoedelijk de Kerstman aan de beurt, en tot slot de Paashaas. Wat de jurist toch vermag !

Column Michaël van Basten Batenburg Den Haag Centraal 28 november 2014